

Vo Veškovciach postavili výrobu na osivách a pestovaní sóje

P. Kendra: „Výrobár by mal byť aj ekonómom“

Manažment spoločnosti MATEX, s.r.o., Veškovce dlho hľadal komoditu, s ktorou by mohol na východnom Slovensku uspieť. Stavil na sóju. Okrem toho vo Veškovciach dlhodobo pracujú na svojom osivárskom výrobnom programe a od roku 2012 sa dali aj na živočíšnu výrobu.

Vizitka

Po absolvovaní Mechanizačnej fakulty SPU v Nitre sa rozhodol, že si rozšíri vedomosti o ekonomické znalosti. Rozhodol sa absolvovať kurzy účtovníctva, pričom táto nadstavba mu priniesla aj prvé etablovanie sa v chlebovom odvetví. Nastúpil na post ekonóma v PD Bukovec, neskôr mal na starosti ekonomiku na farme chovu kačíc. Vždy ho to ale ťahalo k tomu, aby sám mohol manažovať agropodnik a tak Ing. Peter Kendra pozorne monitoroval dianie v slovenskom agrosektore a čakal na svoju príležitosť. Tá prišla v roku 2000, keď spoločne so svojím obchodným partnerom Ing. Ladislavom Kováčom založili spoločnosť MATEX, s.r.o., so sídlom vo Veškovciach pri V. Kapušanoch. Odkúpili ekonomicky sa potápajúci miestny podnik, ktorý obhospodaroval 480 ha pôdy a mal vlastný hospodársky dvor a postupne začali pracovať na jeho transformácii smerom k rentabilnej výrobe. Problémom východného Slovenska je dopyt po agrokomoditách a tak P. Kendra s L. Kováčom potrebovali zosnováť výrobný koncept, ktorý túto závažnú prekážku pre efektívny rozvoj podniku eliminuje. A tak sa v roku 2005 pustili do výroby osív, ktorá sa postupne stala efektívnou nadstavbou ekonomiky podniku. Ďalšou úlohou pre manažment bolo nájsť komoditu, o ktorú by bol záujem na miestnom trhu a špecializovať sa na jej pestovanie. „Vždy sme sa snažili hľadať a vyplňať medzery na trhu. A tak sme sa vrhli na pestovanie sóje“, hovorí o vtedajšom správnom rozhodnutí P. Kendra. Dnes podnik hospodári na výmere 1840 ha, z ktorej 190 ha tvoria trvalé trávne porasty. Na ornej pôde sa špecializujú na štyri plodiny, z ktorých časť produkcie realizujú ako merkantil a časť ako osivá. Ide o sóju, repku, tvrdú a mäkkú pšenicu. Zhruba na 20 ha pestujú silážnu kukuricu a na rovnakej

Na snímke zľava: Ladislav Kováč, Anna Turčíková a Peter Kendra.

výmere lucernu pre potreby vlastnej živočíšnej výroby. Firma MATEX sa totiž od roku 2012 venuje aj výkrmu dobytka, dnes už má stádo 220 jedincov dobytka plemena charolais a blonde d' Aquitaine.

Vyhľadávač príležitostí a experimentátor

Ing. Petra Kendru možno stručne charakterizovať ako človeka, ktorý sa snaží za každých okolností flexibilne vnímať potreby trhu a hľadať alternatívy pre ekonomicky rentabilnú výrobu produktov, ktoré si trh žiada. „Keď prestanete inovovať, firma prestane fungovať“, hovorí o jednom zo svojich kréd konateľ MATEXu. Jeho nazeranie na trh mu tak nie

veľmi prekvapujúco vynieslo pozíciu „marketéra“ firmy a manažera obchodu a predaja osív. Na druhej strane manažérske duo dopĺňa Ing. L. Kováč, ktorý sa dominantne venuje samotnej výrobe no, samozrejme, obidvaja agromanažéri sú školení tak, že sa vedia po profesionálnej stránke v obidvoch oblastiach svojho pôsobenia kedykoľvek zastúpiť. Inými slovami, P. Kendra rozumie i výrobe a L. Kováč obchodu. P. Kendra zastáva názor, že výrobár by mal byť súčasne i ekonómom. „Každý by si mal vedieť prepočítať, kde má ešte ekonomický zmysel robiť produkty tak, aby boli konkurencieschopné na trhu nielen kvalitou, ale aj cenou ako aj dostupnosťou (logistikou)“, vysvetľuje P. Kendra. V tomto duchu manažujú

Nominácie na NAJ Agromanažéra 2016:

Ing. Peter Kendra, konateľ, MATEX, s.r.o., Veškovce

V tejto rubrike pravidelne predstavujeme manažerov podnikov prvovýroby a firmy, ktoré riadia. Všetci, ktorých úspešnú prácu vám priblížime, sú našim vydavateľstvom nominovaní do súťaže o Agromanažéra roka. Pri výbere sa opierame aj o výsledky súťaže NAJ Slovenský chov, NAJ Naše pole, ktorú sme tento rok organizovali po jedenástykrát. Pred začiatkom hlasovania všetkých nominovaných znova krátko predstavíme, aby ste mali pri výbere ľahšiu úlohu. O NAJ Agromanažerovi 2016 rozhodnete svojimi hlasmi vy, čitatelia AGROMAGAŽÍNU. Aby bolo vaše rozhodovanie ľahšie, odporúčame vám odkladať si AGROMAGAŽÍN.

Odroda repky Cortes, ktorú firma ponúka ako osivo, priniesla tento rok výnos 5 t/ha.

Dostupné je aj široké portfólio osivových pšeníc.

Investícia do chovu HD začína prinášať svoje ovocie.

vo Veškovciach aj samotnú výrobu ako aj portfólio svojich produktov. Aby uspeli na trhu, P. Kendra musí mať neustále oči otvorené a sledovať pestovateľské trendy a tiež nastražené uši, aby dokázal vnímať a pochopiť potreby svojich zákazníkov na trhu s osivami. Súčasne nemôže brať na ľahkú váhu experimentovanie a inovácie, pretože len tak môže ponúkať portfólio atraktívnych osív, o ktoré je aktuálne záujem. Klientom – kolegom poľnohospodárom sa pri predaji osív snažia v MATEXE priblížiť aj bonus, cenné vedomosti o tom ako si osivá vedú v rôznych klimatických podmienkach či typoch pôd a taktiež sa snažia vysvetlovať rôzne pestovateľské technológie. I pre-

to vo Veškovciach neustále sledujú výkonnosť rôznych hybridov a odrôd, pričom lídrom chcú byť práve pri poskytovaní takéhoto servisu pri sôji. Tento rok testujú viac ako 25 odrôd tejto plodiny a to napriek tomu, že na predaj osív využívajú nateraz len 4 z nich. Slogan firmy „Osivá pre vašu dobrú úrodu“, tak plne vystihuje aktivity, ktoré P. Kendra a tím okolo neho realizujú v tomto segmente výroby. No a na záver z pohľadu charakteru P. Kendru nám nedá nespomenúť jeho rozhodnutie pokračovať vo vytýčenej ceste podnikateľského plánu. „Snažím sa udržiavať si postoj večného optimistu“, hovorí o hlavnej sile, ktorá ťahá tohto agromanažéra vpred.

Skvelé osivá – skvelé úrody

Výroba a predaj osív firmy MATEX má svoj vlastný unikátny koncept. P. Kendra, L. Kováč ako aj hlavná agronómka Anna Turčíková nemajú za cieľ len predaj osiva, ale testovať rôzne odrody a technológie pestovania tak, aby dokázali z daného osiva v rámci ovplyvniteľných parametrov agrotechniky dostať z neho maximum. Aj preto vo Veškovciach neponúkajú extrémne široké portfólio osív. Idú skôr cestou menšej ponuky, no súčasne čo najbohatšej informovanosti o scenároch správania sa týchto osív v konkrétnych podmienkach a po konkrétnych agrotechnických zásahoch. Pri repke tak napríklad ponúkajú len jedno osivo – odrodu Cortes od spoločnosti SELGEN. Avšak v priebehu rokov si pre pestovanie repky vytvorili taký systém, že táto odroda vo Veškovciach robí nadštandardné výnosy. V roku 2016 to bolo 5 t/ha! Pri pšenici tvrdej dosiahli tento rok priemerný výnos 7,2 t/ha. A ako teda robia repku? „Našou stratégiou je každoročne zhruba 50 % výmery ornej pôdy vápniť a podrývať do hĺbky 45 cm“, vysvetľuje jedno z opatrení, ktoré maximalizuje výnosy plodín agromanažér z Veškoviec. Okrem toho sa v MATEXE snažia naplno využívať pozitívny efekt zaradenia sóje v oševnom postupe. Tá nielenže prináša do pôdy 50 kg/ha extra dusíka (pri výnose 3 t/ha), ale napríklad po sôji môžu následnú plodinu siať priamo do pôdy, čo šetrí 150 až 200 EUR/ha náklady na spracovanie pôdy. Mimochodom, vo Veškovciach sú priekopníkmi bezorbových technológií, ktoré využívajú prakticky od vzniku firmy v roku 2000, orba je na ich poliach tabu. Pri zhruba rovnakých pracovných nákladoch ju vystriedalo z pohľadu výnosov efektívnejšie hĺbkové podrývanie pôdy. Spoločne s vápnením im prinieslo aj nižšiu variabilitu výnosov plodín v rámci jednotlivých parciel, takže ide aj o zaujímavý a efektívny systém stabilizácie výnosov pestovaných plodín. Všetky tieto skúsenosti potom agromanažér zapracováva do marketingovej stratégie predaja osív. Výsledkom je už spomínaný nielen predaj osiva, ale aj informačný servis k potenciálu jeho výkonnosti. Vo Veškovciach robia každoročne dvakrát Deň poľa zameraný na obilniny a následne na sóju, takže veľa informácií môžu záujemcovia získať aj priamo na týchto akciách. Predaj osív ostáva vo firme silným pilierom ekonomiky s pôsobnosťou po celom Slovensku. Kým z 300 ha pestovateľskej výmery repky smeruje na výrobu osív relatívne malý podiel, pri tvrdých pšeniciach to je 50 % (pes-

Tabuľka: Pozitívne ekonomické efekty pestovania sóje, ak je následnou plodinou pšenica.

	Pšenica po sóji	Pšenica po repke	Pšenica po kukurici
Náklady na prípravu pôdy	0 EUR (priama sejba)	+150 EUR (podmietka, pred-sejbové spracovanie pôdy)	200 EUR (rozdrobenie pozber. zvyškov plus ako pri repke)
Navyšenie výnosu z titulu predplodiny	+ 5 – 7 %	0 %	0 %
Extra dusík	+ 50 kg N/ha	0 kg N/ha	0 kg N/ha

Žatva obilnín v plnom prúde.

tovarovská výmera 300 ha), mäkkých (500 ha) 40 % a sóji (500 ha) až 70 %.

Chov HD sa začína rentovať

Na slovenské pomery spravil manažment MATExu v roku 2012 pomerne netradičný krok,

keď sa rozhodol výrobné portfólio firmy rozšíriť o výkrm HD. Založili ho nákupom 70 kusov jalovičiek, z ktorých dnes už majú zhruba 220 jedincov mäsového dobytku plemien charolais ako aj blonde d'Aquitaine. Podľa slov P. Kendru chov veľmi dobre dopĺňa výrobnú štruktú-

ru podniku. „Vďaka ŽV dokážeme využiť trvalé trávne porasty a súčasne aj plnohodnotné odpady z výroby osív – teda plodiny s kŕmnou kvalitou“, vysvetľuje. Ako ďalej konštatuje, v roku 2016 sa už začína investícia do ŽV vracieť, pričom je šanca, že po rokoch by mohli zaknihovať aj v tomto segmente výroby kladný hospodársky výsledok. Ako P. Kendra dodáva, uvažujú aj o tom, že by investovali do malého bitúnku a realizovali predaj z dvora. Prioritou je ale momentálne podpora predaja osív, pričom by v MATExe chceli v budúcnosti viac osloviť zákazníkov aj zo západného Slovenska. Okrem toho chcú ďalej pracovať na hľadaní pridanej hodnoty pre zákazníka v oblasti optimalizácie manažmentu technológií pestovania. Pri sóji by sa P. Kendra a tím okolo neho zas chceli zamerať na zvýšenie predaja tzv. čistých potravinárskych sójí, ktoré sa líšia od tých kŕmnych obsahom bielkovín a štruktúrou zastúpenia aminokyselín v nich ako aj chuťovými (senzorickými) či mechanickými vlastnosťami syrov (pevnosť) vyrobených z týchto sójí. „V SR je potenciál rozšírenia pestovateľských plôch sóje dvojnásobný na 70 tis. ha a my chceme byť tí, ktorí sa pricinia o rozvoj a efektívnejšiu pestovaniu“, uzatvára budúcu víziu firmy manažér tejto progresívnej spoločnosti z východu Slovenska.

David Karkulín

Snímky: Archív MATEx, s.r.o., Veškovce